

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025

Summary in Czech

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/agr_outlook-2016-en

Zemědělský výhled OECD-FAO 2016-2025

Přehled v českém jazyce

Zemědělský výhled na období 2016-2025 je výsledkem spolupráce OECD a FAO. S využitím odborných znalostí obou organizací o komoditách, politikách i zemích, a rovněž vstupních informacích od spolupracujících členských států, hodnotí Výhled střednědobou perspektivu národních, regionálních i globálních trhů se zemědělskými komoditami. Výhled odhaduje vývoj nabídky, poptávky, obchodu a cen u hlavních zemědělských komodit ve 41 zemích a 12 geografických regionech. Zvláštní kapitola letošního vydání je věnována vyhlídkám a výzvám v zemědělství subsaharské Afriky.

V roce 2015 klesly ceny hlavních plodin, hospodářských zvířat i ryb, což naznačuje, že období vysokých cen již zřejmě skončilo ve všech pododvětvích. Ceny masa poklesly z rekordně vysokých úrovní roku 2014, u mléčných výrobků pokračoval pokles cen započatý v letech 2013 a 2014 a dále klesaly i ceny plodin, které vyvrcholily v roce 2012. Mezi hlavní faktory snižování cen patří několik let silného růstu nabídky, oslabení růstu poptávky v důsledku celkového hospodářského zpomalení, nižší ceny ropy a další hromadění již rozsáhlých zásob.

Očekává se, že v průběhu desetiletého projekčního období se bude růst poptávky po potravinách postupně zpomalovat. Klesá totiž tempo růstu světového obyvatelstva, který je hlavní příčinou zvyšování poptávky, a v rozvíjejících se ekonomikách se očekává zpomalení růstu příjmů. Zvláště v lidnatých rozvíjejících se ekonomikách zároveň klesá sklon spotřebitelů vynakládat přírůstek příjmů na vyšší spotřebu základních potravin. Relativně rychle poroste poptávka po masu, rybách a mléčných výrobcích, což způsobí růst poptávky po krmivech, zejména po hrubých zrninách a bílkovinném krmivu. Poptávka po zemědělských komoditách k výrobě biopaliv bude dle odhadů stagnovat v důsledku nižších cen energií a zdrženlivějšího přístupu k biopalivům v některých zemích.

Odhaduje se, že díky rostoucí spotřebě v rozvojových zemích klesne celkový počet podvyživených lidí na světě ze 788 milionů na méně než 650 milionů a jejich podíl ve světové populaci se sníží z 11% na 8%. V subsaharské Africe se však podvýživa drží na vysoké úrovni, a zatímco dnes pochází z tohoto regionu něco málo přes čtvrtinu celkového počtu podvyživených, za deset let to již bude více než třetina. Řada zemí se bude potýkat s provázanými problémy podvýživy (příliš málo kalorií), obezity a nedostatkem mikrovýživných látek (jejichž společným jmenovatelem je nevyvážená strava). Ve vyspělých i v rozvojových zemích poroste dle prognózy spotřeba cukrů, olejů a tuků rychleji než spotřeba základních potravin a bílkovin, a to hlavně v důsledku rostoucí spotřeby zpracovaných potravinářských výrobků.

Předpokládá se, že zvýšenou poptávku po potravinách se podaří uspokojit díky zvyšování produktivity, zatímco plocha obdělávané půdy ani stavy hospodářských zvířat se příliš nezmění. Nárůst rostlinné produkce bude z 80 % výsledkem zvyšování výnosnosti půdy. Do jisté míry je také možné zemědělskou půdu udržitelným způsobem rozšiřovat, a to zejména v některých částech Latinské Ameriky a subsaharské Afriky. Na většině nové orné půdy v Africe se budou pěstovat obiloviny, zatímco v Latinské Americe se rozšiřování soustředí na sójové boby. V hlavních producentských zemích porostou výnosy pomaleji, neboť další posouvání technologické hranice je čím dál obtížnější. Výnosnost půdy v mnoha rozvojových zemích, zejména v subsaharské Africe, naopak výrazně zaostává a překlenutí této propasti by mohlo výrazně přispět ke zvýšení celosvětové nabídky.

Vzhledem k očekávanému zpomalení růstu celkového trhu se odhaduje, že obchod se zemědělskými produkty poroste ve srovnání s předchozím desetiletím jen zhruba polovičním tempem. U většiny komodit však zůstává podíl produkce obchodovaný na světových trzích stabilní. Přírodním bohatstvím oplývá relativně malý počet zemí, a tak bude obchod stále důležitější pro celosvětové zabezpečení potravin. Obchod se základními potravinami ale omezují snahy řady zemí o zajištění potravinové soběstačnosti a strukturální změna ve směru zvyšování obchodu s výrobky s přidanou hodnotou.

U většiny zemědělských komodit se světový vývoz soustředí v několika málo klíčových dodavatelských zemích. U všech produktů, kterými se Výhled zabývá, pokryje pět hlavních exportérů alespoň 70% celkového exportu a dodávkám některých komodit budou dominovat jen dvě či tři země. Dovoz je více rozptýlený, ačkoliv pro některé komodity, zejména sójové boby, je klíčově důležitým trhem Čínská lidová republika (dále "Čína"). Dle prognózy se v některých oblastech chudých na přírodní zdroje, zejména v Severní Africe a na Blízkém Východě, zvýší závislost na dovozu.

Nabídka a poptávka porostou zhruba stejným tempem, takže reálné ceny zemědělských produktů by měly zůstat relativně stabilní. V důsledku změn ve složení poptávky a také rozdílů v podmínkách nabídky, jako je například snazší zvyšování produkce v Latinské Americe oproti Asii, však dojde k některým změnám relativních cen. Očekává se růst cen hospodářských zvířat vzhledem k cenám plodin a cen hrubých zrnin a olejnin vzhledem k cenám základních potravin. V současných podmínkách nízkých cen u všech skupin komodit se uvedené strukturální trendy pravděpodobně projeví zřetelněji.

Výhled závisí na celé řadě nejistých faktorů, mezi něž patří kolísání cen ropy, výnosů a hospodářského růstu. Budou-li se opakovat historické změny těchto faktorů, je vysoce pravděpodobné, že v příštích deseti letech dojde alespoň k jednomu prudkému cenovému výkyvu. Za takovými rozsáhlými meziročními změnami cen se mohou skrývat dlouhodobé trendy. Nejistotu může umocnit změna klimatu, zejména pokud se zvýší četnost extrémních klimatických jevů.

K tomu přistupuje několik politických nejistot. Jedna se týká změn přístupu k obilovinám, nedávno ohlášených Čínou, které zahrnují určování domácích cen a řízení zásob. Tento Výhled pracuje s předpokladem, že uvedené změny umožní Číně dosáhnout svého vnitrostátního cíle udržení vysoké úrovně soběstačnosti v zásobování kukuřicí, aniž by došlo k závažnému narušení mezinárodních trhů. Časový rozvrh a rozsah uvolňování zásob nicméně v prognóze představuje významný faktor nejistoty. Další riziko vyplývá z ruského zákazu dovozu, který by měl vypršet na konci roku 2017.

Subsaharská Afrika

V regionu subsaharské Afriky (SSA) žije přes 950 milionů obyvatel, což je zhruba 13 % světové populace. Navzdory probíhající transformaci tamních ekonomik zůstává zemědělství klíčovým odvětvím, které poskytuje obživu milionům lidí. Regionální rozdíly ve struktuře a stupni rozvoje zemědělství odrážejí propastné zemědělsko-ekologické, ekonomické, politické a kulturní rozdíly na celém kontinentu. Dlouhodobou výzvou je podvýživa a pokrok v zabezpečování potravin je v rámci regionu nerovnoměrný.

Vývoj zemědělství v regionu je formován rychlým růstem populace, procesem urbanizace a diverzifikace venkova, s tím souvisejícím strukturálním přechodem od práce v zemědělství k zaměstnání v jiných odvětvích, vzestupem střední třídy a rostoucím zájmem (domácím i světovým) o africkou zemědělskou půdu. Celková zemědělská produkce poroste dle prognózy ročně o 2,6 %. Oproti minulosti, kdy se zvyšování produkce dosahovalo převážně rozšiřováním půdy, bude budoucí nárůst produkce ve stále větší míře vycházet ze zlepšování produktivity. Bude zapotřebí inkluzivního rozvoje, aby se zlepšila produktivita drobných zemědělců s omezenými zdroji a vznikly širší příležitosti rozvoje venkova.

Za předpokladu pokračování rychlého populačního růstu v regionu provázeného růstem příjmů a při zachování současných politik a tržních struktur se odhaduje, že produkce potravinářských plodin poroste pomaleji než poptávka. Očekává se, že čistý dovoz potravinářských komodit do subsaharské Afriky v příštích deseti letech poroste, i když investice do posílení produktivity by tento trend zmírnily.

Mnoho zemí regionu patří mezi konkurenceschopné producenty a pravidelné vývozce ovoce a rostlin pro výrobu nápojů, což přispívá k tvorbě devizových rezerv. Pěstování takových plodin může být pro farmáře zajímavou alternativou k tradičním potravinářským plodinám. Krom toho může představovat potenciálně významný zdroj pracovních míst pro mladou africkou populaci. Vzhledem k omezenému počtu

vývozců a velkému počtu čistých dovozců potravin bude pro zabezpečení potravin klíčově důležitý otevřený obchod v rámci regionu.

Zemědělský výhled v subsaharské Africe je sice v zásadě příznivý, mohl by se však ještě výrazně zlepšit stabilizací politik v zemích regionu, strategickými veřejnými i soukromými investicemi, zejména do infrastruktury, a vhodně zaměřeným výzkumem a šířením jeho výsledků. Takové investice by pomohly zlepšit přístup na trhy, snížit ztráty po sklizni a rozšířit dostupnost potřebných vstupů.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!

© OECD/FAO (2016), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2016-en